

הארגון למופת

סדר נדורי

סדר מתוך "ספר נדורי"

החברות החדשות, שדקדקו בכשרות ולא יכלו לסעוד בנקודה אחרת, עד שהסתדרו בעיר. קשה לתאר את הרגשתו של הסליט המסכן בהסבו בפעם הראשונה לשלחן מלא כל טוב, אחר שבילה זמן רב בבתי אסורים, בבקתות של אכזריות, בדרכים וצדי דרפנים, בימי קור לונז...

ולא קל היה לסדר פליט חדש שי הגיע לוויילנה באיחור זמן כששור טרי ווילנה הגבוהים משקמק ולמעלה, ארבו לו על כל צעד ושעל, ואז היה במדינת ליטא, שלעבודת במש"ר טרם נתקבלו רק בני-ענק שנבחרו מטר ושמונים לפחות, לפי זה קראו לשוטר "בן מטר ושמונים". השוטרים הללו, בעלי מדים כחולים ארוכים עד ל"עקביהם, חבושים מגבעות גבוהות, ועטורים עטרות מוזהבות שקצן התר נשאו בדמות נוצת של טווס למעל המגבעת, נדמו בעינינו כמו עמורי ה"טלגרף בכל רוממותם..." והכביה הי' חמורה ביותר שעמדת לפני פליט כי ימים חם היחש שאלת הלינה, הגם שבאותו הבית, בקומה החמישית נמ' צא בית לינה משוכלל, בן מאה וע' שרים מטות על כל ציודיהן, אי אפשר היה לחלוץ שם פליט חדש שלא נרשם עדיין במשרד החולשת, כי שוטרים היו באים כמעט בכל לילה לשם חקירתו, ואסור היה לסכן את הנקודה כולה, השתדלו אימא לי' חפש ולמצוא מקומות לינה בלירות פרטיות או בבתי מלון זעירים, לבי

ישוב פעם על אותו הפרק, הפרק הווילנאי שבספר נדורי, כשאני נזכר באירגון הנפלא, הסדר המופתי במ' פעלי העזרה וההגלה, שאירגנו ובצעו חברינו בוויילנה לפליטי החרב הא"ר ל"קים בדה, חברי אגודת ישראל, על כל חוגיה ואגפיה, אני בא לידי מס' קנא, כי חסא משנה נחטא לחברינו אלה שרובם, או כולם ניספו בידי הצורה, אם לא ארשים לזכרון את מי פעליהם ואח מאמציהם לטובת אחי' הם האומללים, בעת שדפקי על פתי' חיים: על שיערי עירם.

אם הרב ר' יוסף שוב היה הרוח החיה בכל הפעלים, הנציג והמקשר, היוזם והמעיר, התובע והמשפיע, נ' טצא לידו חברייתיק ונאמן מסור וי' קרירות, איש המעשה ובעל מרין, שידע להגשים ולבצע את הרעיונות ולהפעילם, והוא, המהנדס ר' אהרן קראקובסקי.

ר' אהרן קראקובסקי, בנו של אחד מגדולי רבני ווילנה שברור האחרון, רבי מנחם קראקאווסקי זצ"ל, המגיד משרים דמלא, היה אישיות מסליאה, אלם צנוע ושקט, שחיך תמיד מ' רחף על שפתיו, הוא לא ידע ליאות מעולם, תמיד נצאו אותו שקוע בעי' בודה לטובת הכלל, מן בוקר עד ערב, כבר מזמן הוא היה אחד המעילים ש' במחנה אגודת ישראל והופיע בשמח בחיים הצעירים והחברותיים, היה נוכח בכל החוגים ורבים הוקירוהו וכבדוהו, את כל קשריו עמל' ומרצו הקדיש לטובת הוילנה, ואת עסקיו הי' מרטיים כמעט שהזניח במוסרם לידי עוזריו, ואין סלא אסוא, כי כשתחזיל לזרם חורם הבילתי סוסק של פליטים לוויילנה, היה הוא, אינג' קראקוב'

ועקב' ולישיכות קטנות, והמוכשרים מבין הפליטים קבלו משרות של מר' רים ומורות בבתי הלימוד אלה. לטיול מיוחד זכו חברות בנות א' גודת ישראל ו"בתיה", שהגיעו לווייל' נה בעיקר מערי הספר, כמו ביאליס' צאו בידי הסוכניטים, מפתח שלא יר' קלו להמשוך/בחיותן הדתיות, הצ' עירות הללו, כחמשים במשך השת' דרו בנקודה מיוחדת, כעין קיבוץ הי' כשרות, היו את הייחן ההתיים וה' חברותיים והיו למופת בתחנתנותן ו' בצניעותן. היו ליניחן מורות בית יעקב, - שבתי הספר שלהן הפכו לסי סקודה לבתי ספר קומוניסטיים, - הנקודת בית מדרש למורות, בית יעקב, בקראקא, שנשא' על שפתן בתיבת התוקרת' אה' שמו של "בן זמ' הנכר, רבי יהודה ליב אורליאן, היו הדריכות ונאמנות, של בנות אגודת ישראל, שהשתדלו להוציא מחופת הי' נאצי את מנחל המוכרות והראשית של באי' ר' אליעזר גרשון שהידגזו, הקהות האינטלקטואליים האלה של בנות אגודת ישראל, שהכריחו על בנות חטרי, בנקודה היו בתי מלאכה לי' תפירה והייטות, שהכניסו רווחים מי' טומיה, אקסותיהן ומסיבי'יהן הש' אירו רושם עז וקדשו, שם שמיט ושם אגודת ישראל.

לדאבוננו ניצלנו זיק אחדות מהן, לפני כוא, חשואה, שתימשילוש לי' ארץ ישראל וכמספר חוז למיניות הי' או למורת הרחוק, היו עד כמה נימי העדין קח בארץ, עד כמה יכלו לחבא ברם לתנועת בתי יעקב וקנות אגודת ישראל, בזמן שמורגש מחסור בקהות הנוכחים ובסדריכות לבנותינו, רבים מבין הפליטים החריכו בקלוין של ר' וזנוויל' שנמצא כקבכת מ' קום, שם התפללו ועסקו במינס' בסז קשיבים לשעוהיו של רב ביהוכנים הרב קלום, אחיים נמצאו בסביבת האד' מודיקים הפליטים מאמינינו וממודי זיא, שחטיחו חוז חוום, ציודך ושפתח של חסיות גלתות של הגלמוהיט, המיואשים וחקודרים לבטחון בחסדי ח'.

כך היו וקווי הפליטים, וחנידיהם בגלות, ווילנה בראשות המלחמה וכך דאגו וטפלו בהם החברים הווילנאים שעמדו על הגובה, בעת צרה ומצוקה וזוכות, כי אקו האונם הם לשמך' חבריים לאגודת ישראל, סכא' על ריוגשונווי

עליהם היתה הכרה עם השוטרים ויר' דעו לפחות אק האורחים הבילתי קרוי אים באמצע הלילה בפתח לפי, וזה עלה לחם לעסקנינו בכסף תועפות, שאי אפשר היה לפרטם בדינים וחשי' בנות הרשמיים.

היו מקרים, ודווקא לא נדירים, שי' חברים באו מ"שם" חולים וקטואים, בצונזים, בעלי חום גבוה, וזקוקים היו למטה ולקיסול רפואי ארוך ול' אלה קשה היה הסידור שבעתים, אמנם לא היה כלל במה לקנא את עסקי' נינו הווילנאים בימים הטרומים החם, לא פאט סבלו מאי נעמוות ואכזכות, ובכל זאת, כשאני נזכר באיות חמי' מוח, וראגה פנימית לבבית טטלו בכל אחד מאתנו עד שסדדו אותנו, ואיזה פיסוק ישביעות רצון היו לחם בעי' בודת העזרה והאצלה, מתפרצת מתוך חלב שאלה עתיקה ומדאגת, למת' הי' רצת לעם תוח" - שאלה נושגת, שלא נמצא לה פתרון עד היום...

ולא רק לצריכהם הגשמיים בלבד, דאגו החברים היקרים האלה, אלא גם את הענינים הרוחניים לא חזניתה ב' אותו אולם נסתדר מנין חסידי, שיי' עורי ערב לתניך ורף היומי, קבוצות ללמודי חול, ומי שרצה ללמוד מק' צוע, שודך ע"י וועד הנקודה באחד מבתי ספר המקצועים של זכרת, "אר' חט", שנתמכו בידי רחבה מכספי עזרה לטובת הפליטים, מלבד הרצאות שוי' נות על נושאים אגודתיים וכלליים.

ילדי הפליטים נסמחו לבתי הספר "חורב" של אגודת ישראל, לבית